

алкоголем или наркотиками. Выделяется значительное количество биологических, психологических, социальных факторов, которые, как правило, описываются отдельно друг от друга без учета их взаимного системного и динамического воздействия на формирование аддиктивного поведения, что не позволяет целостно и системно оценивать все возможные риски формирования аддиктивного поведения. В связи с этим, особое значение приобретает исследование возникновения и развития аддиктивного поведения как следствия чувства одиночества в подростковом возрасте.

Ключевые слова: одиночество, аддиктивное поведение, подросток, сознание, отчуждение.

Zheleznyakova Y.V.

Addictive behavior consequential subjective feelings of loneliness young teenagers

Currently in Ukraine, due to changes in public awareness, increased interest in the study of loneliness as a cause deviations in the behavior of children and adolescents, caused an increase in the risk groups among them the expansion of socially maladjusted segment of the population, burdened by the problems of alienation and loneliness, thus increasing the likelihood of various manifestations in their addictive behavior.

No consensus not only about the causes of adolescent loneliness, but also the very existence of the phenomenon of teenagers loneliness. As one of the least adapted and vulnerable groups, adolescents are often faced with uncertainty, incertitude, anxiety. The result was the entrance to the fore in a number of other psychological and educational problems, problems of adolescent loneliness and its impact on the formation of addictive behavior.

This means that to the experts the task of detection of juveniles at risk - that is, those with high probability might start to abuse alcohol or drugs. Provided a large number of biological, psychological and social factors that are usually described separately from each other without regard to their mutual systematic and dynamic influence on the formation of addictive behavior that prevents holistically and systematically evaluate all the possible risk of developing addictive behavior.

In this regard, special importance is the study of origin and development of addictive behavior as a consequence of loneliness in adolescence, because that is feeling the most vulnerable and unstable to accept social impacts caused by a number of contradictions inherent in this age.

Key words: loneliness, addictive behavior, teenager, consciousness, alienation.

Железнякова Юлія Володимирівна – старший викладач, аспірант кафедри практичної психології Класичного приватного університету, м. Запоріжжя.

УДК 159.923: 614.23

Карпенко А.П.

ФЕНОМЕН АВТЕНТИЧНОСТІ ОСОБИСТОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ІНЖЕНЕРНО-ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

У статті розглянуто проблему професійної діяльності працівників інженерно-технічних спеціальностей у контексті їх автентичності. Метою

дослідження було вивчення автентичності фахівців інженерно-технічних професій у взаємозв'язку із їхніми індивідуально-психологічними якостями. Досліджено 180 співробітників українських комерційних компаній: 90 фахівців інженерних спеціальностей та 90 фахівців гуманітарних спеціальностей і проведено порівняльний аналіз. Статистично значущі розбіжності були виявлені для субшкали автентичності «Автентичне життя» ($U = 2186,50$; $p < 0,001$), «Прийняття зовнішнього впливу» ($U = 3130,500$; $p = 0,008$), «Самовідчуженість» ($U = 2199,000$; $p < 0,001$). Встановлено, що представники інженерно-технічних спеціальностей схильні ідентифікуватися з освітою і професійним досвідом батька, сприймаючи його як автентичний для себе ($r_{pb} = 0,237$).

Ключові слова: інженерно-технічні працівники, автентичність, акцентуації, професійний вибір, сімейний сценарій.

Постановка проблеми. Автентичність вивчалася в багатьох методологічних парадигмах, зокрема К. Роджерсом у гуманістичній [11], Д. Віннікотом у психодинамічній [12], І. Яломом у екзистенціальній [14], Е.Л. Дісі і Р.М. Райаном у самодетермінаційній [9, 10]. Останнім часом концепція автентичності активно розвивається у контексті позитивної психології, представники якої наголошують на необхідності емпіричної перевірки теоретичних конструктів автентичності, розроблених насамперед гуманістичними психологами, задля його ефективного використання у консультативній практиці [5]. Одну з сучасних концептуалізацій, яка надає можливість емпірично валідизувати цей конструкт, розкрито у особистісно-центрованому підході. Як зазначають А.М. Вуд із колегами у ньому автентичність розглядається як психологічний феномен, що складається з трьох компонентів: самовідчуженості, автентичного життя та прийняття зовнішнього впливу [13].

Згідно уявленням О.В. Федан [8] автентичність особистості характеризується природністю вираження себе, відсутністю «бажання не бути, а здаватися», тобто в особистості виявляється реальна єдність дійсності і цінності, при цьому цінності виступають принципами діяльності, зокрема професійної. В.Л. Зливков [4] вказує, що практично всі дослідження феномену автентичності носять теоретичний характер, що зумовлено складністю його верифікації. Тому надзвичайно актуальним є проведення емпіричних досліджень автентичності, зокрема вивчення особистісної автентичності професіонала.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема автентичності професіонала ще недостатньо широко вивчена в практиці українських дослідників. Проте вже закладено загальні передумови вивчення автентичності у специфічних професійних контингентів. У цьому аспекті варто зазначити, що прагнення до автентичності вважається науковцями одним із найважливіших аспектів зрілої особистості [1, 7]. Як вважає О.А. Столярчук [7], фахівець, що володіє цією рисою, може здійснювати успішну самореалізацію у професійній діяльності. Таким чином, автентичність особистості фахівця є складним психічним новоутворенням, яке забезпечує цілісність його Я-концепції і регламентує моральні норми у професійній діяльності. Більше того, автентичність завдяки акумуляції унікальності та цілісності професійної самосвідомості суб'єкта праці, проявляється як ситуативно (через взаємодію з фаховим середовищем), так і узагальнено – через формування сенсу та мотивації професійної діяльності.

А. Соколюк зазначає, що оскільки професійна ідентичність, а отже, й особистісна автентичність формуються в соціальних інтеракціях, конструюючись із культурних наративів, які «поміщають» людей у різні соціальні категорії, «відносять» до професійної спільноти, тому процес професійного становлення на різних його етапах потребує комплексного психологічного супроводу, спрямованого, перш за все, на рефлексію власної автентичності особистості як прагнення до самовдосконалення і саморозвитку [6]. Так, О.В. Федан розглянуто проблему ефективної діяльності психолога-консультанта у контексті його автентичності. Автором наведено та проаналізовано перелік професійно важливих якостей необхідних для успішної діяльності практичного психолога [8]. О.А. Столярчук охарактеризовано автентичність у контексті становлення особистості викладача психології – її охарактеризовано як сприятливу рису для його успішної фахової самореалізації та взаємодії зі студентами, проаналізовано типові внутрішні та зовнішні бар'єри вираження автентичності викладачем психології [7]. Але проблема феномену автентичності особистості професіоналів вивчено недостатньо.

Таким чином, **метою статті** було дослідження автентичності фахівців інженерно-технічних професій у взаємозв'язку із їхніми індивідуально-психологічними якостями.

Виклад основного матеріалу і результатів дослідження. Досліджено 180 фахівців, які працюють в українських комерційних компаніях, задіяних у високотехнологічних галузях промисловості. З них 90 фахівців інженерних спеціальностей та 90 фахівців гуманітарних спеціальностей. Серед досліджуваних були представники як чоловічої (48,9%), так і жіночої статі (50,1%), віком від 19 до 62 років ($M = 33,611$; $SD = 11,050$). Методиками дослідження виступали опитувальник «Акцент-2-90» [2] та шкала автентичності [13]. Професійна успішність визначалась за допомогою експертної оцінки за категорією рівень професіоналізму, також використовувався середній показник фактично виконаних результатів діяльності працівника по відношенню до затвердженого місячного плану (за останній рік у відсотках). Також додатково вивчались анкетні дані, що стосувались наявності інженерно-технічної освіти у батька та у матері, досвід роботи інженерно-технічним працівником у батька та у матері.

На рисунку 1 схематично наведений порівняльний аналіз за результатами порівняльного аналізу за методикою «Акцент-2-90». Як видно з даного рисунку за переважною більшістю параметрів виявлено статистично значущі розбіжності. Так, аналіз за непараметричним U-критерієм Манна-Вітні виявив статистично значущі розбіжності за шкалою «Гіпертимність» ($U = 3229,000$; $p < 0,016$). Отже, у порівнянні із фахівцями гуманітарного профілю інженерно-технічні працівники характеризуються більш виразною життєвою активністю, що є основою будь-якої діяльності, зокрема мовленевої та моторної діяльності, в них частіше спостерігається позитивний фон настрою орієнтований на мовну і моторну активність.

За другою шкалою «Застрягання», третьою шкалою «Емотивність» та четвертою шкалою «Педантичність» статистичних розбіжностей між групами не виявлено (відповідно: $U = 3841,000$; $p = 0,542$; $U = 3968,000$; $p = 0,811$ та $U = 3555,000$; $p = 0,151$). В свою чергу за шкалою «Тривожність» також переважали середньогрупові значення в групі працівників гуманітарних професій ($U = 2010,000$; $p < 0,001$). Тобто ті працівники, що зайняті в гуманітарній сфері, частіше відчують

тривожність, сензитивність, гіперсоціальність. Відповідно, тривога у більшому ступені впливає на їхню професійну діяльність, ніж у працівників інженерно-технічних спеціальностей. Вони також більш схильні вважати свою професію важливою для соціуму.

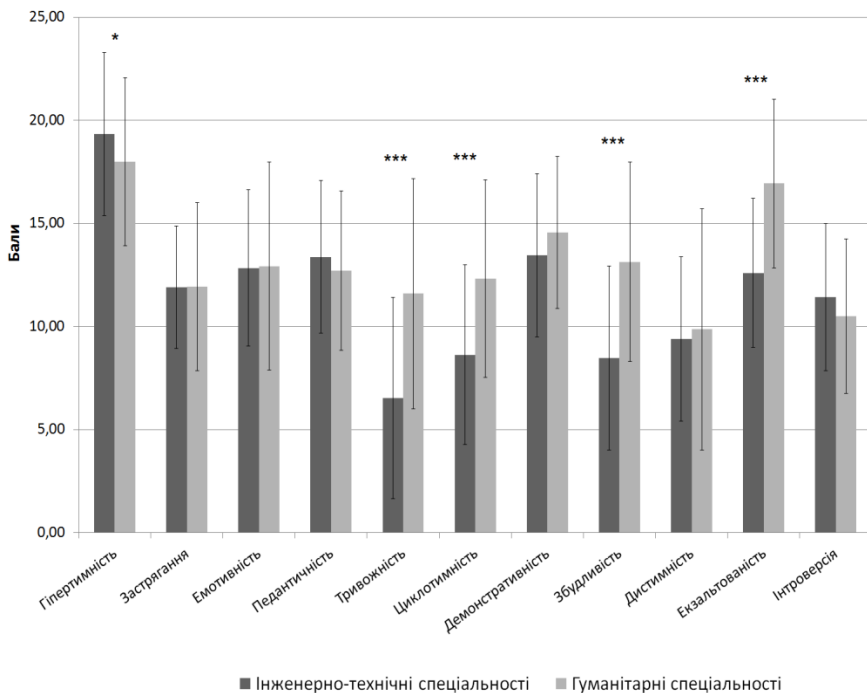

Рис. 1. Результати квазікількісного аналізу за методикою «Ідентичність / маргіналізм» в групах фахівців інженерно-технічних та гуманітарних спеціальностей

*Примітка: висота стовпчика – середнє значення за шкалою, довжина відрізка – стандартне відхилення, знаком * позначені розбіжності, статистично значущі за U-критерієм на рівні $p < 0,05$, знаком ** – на рівні $p < 0,01$, знаком *** – на рівні $p < 0,001$.*

За шкалою «Циклотимність» також виявлені статистично значущі розбіжності ($U = 2319,500$; $p < 0,001$). Отже, у спеціалістів гуманітарних професій частіше спостерігаються безпричинні коливання настрою, що відображає їхні афективно-лабільні властивості. За наступною шкалою «Демонстративність» ($U = 3413,500$; $p = 0,062$) статистичних розбіжностей виявлено не було. В свою чергу наступна шкала «Збудливість» також характеризувалась статистично значущими розбіжностями ($U = 1944,500$; $p < 0,001$). Більш високі середньогрупові значення за цією шкалою виявлені у представників гуманітарних спеціальностей. Отже, працівники такого профілю є більш запальними, характеризуються переважно екстрапунітивним типом відповіді на фрустрацію.

Як показав аналіз за непараметричним U-критерієм Манна-Вітні за шкалами «Дистимність» та «Інтроверсія» не визначено статистично значущих розбіжностей (відповідно $U = 3981,000$; $p = 0,840$ та $U = 3498,000$; $p = 0,104$). В свою чергу фахівці гуманітарного профілю характеризувались більшим середньогруповим рівнем показника «Екзальтованість» у порівнянні з іншою групою ($U = 1893,000$; $p = p < 0,001$). Вони характеризуються більшою здатністю бурхливо реагувати на події зовнішнього світу – від захопленості, до смутку. Вони більш схильні проектувати внутрішній світ на зовнішню реальність, відобразити багатство і багатовимірність внутрішнього світу, виявляти творчі здібності та деяку емоційну незрілість. Цю розбіжність можна пояснити наступним чином: фахівці-гуманітарії більш схильні до суб'єктивної інтерпретації реальності. Так, І.В. Волженцевої виявлено, що студенти-гуманітарії більш схильні до інтуїтивного сприйняття дійсності, ніж студенти технічних спеціальностей [3].

Таким чином, за допомогою методики «Акцент-2-90» було показано, що за своїми індивідуально-особистісними якостями фахівці інженерно-технічних спеціальностей є більш схильними до оптимістичного сприйняття дійсності, є більш діяльними, орієнтованими на моторну і мовленеву активність у порівнянні із фахівцями гуманітарних спеціальностей. Останні в свою чергу характеризуються емоційною незрілістю та лабільністю, виразним суб'єктивізмом в сприйнятті реальності, схильністю вважати свою професію важливою для соціуму.

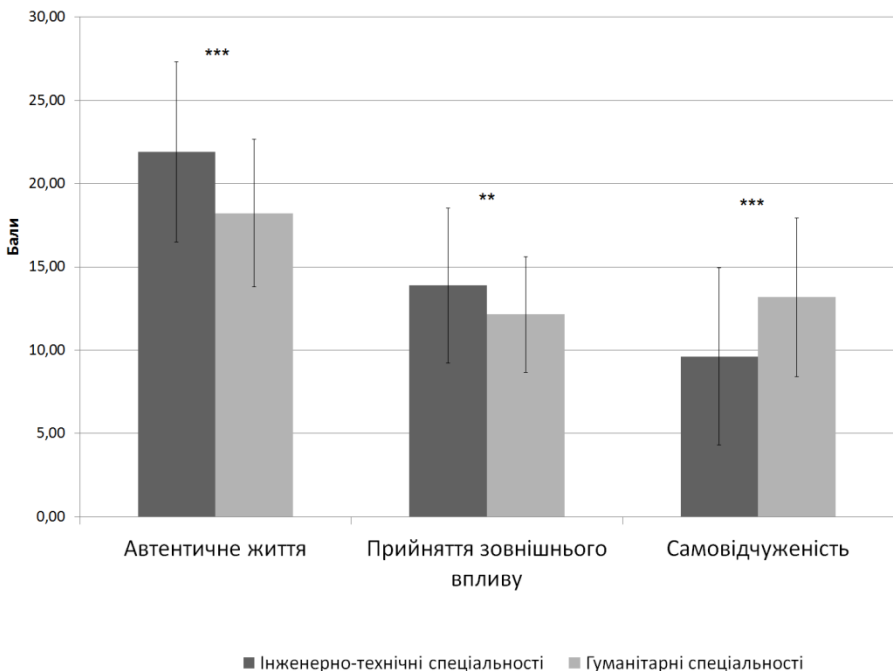

Рис. 2. Результати якісного аналізу за методикою «Ідентичність / маргіналізм» в групах фахівців інженерно-технічних та гуманітарних спеціальностей

*Примітка: висота стовпчика – середнє значення за шкалою, довжина відрізка – стандартне відхилення, знаком ** позначені розбіжності, статистично значущі за U-критерієм на рівні $p < 0,01$, знаком *** – на рівні $p < 0,001$.*

Рис. 2 ілюструє результати якісного аналізу за шкалою автентичності в групах фахівців інженерно-технічних та гуманітарних спеціальностей. За всіма шкалами розбіжності були значущими за U-критерієм. Проаналізуємо далі виявлені розбіжності між групами порівняння.

За середньогруповим рівнем автентичного життя переважала група фахівців інженерно-технічних спеціальностей ($U = 2186,50$; $p < 0,001$). Тобто в цій групі на відміну від працівників гуманітарних спеціальностей у більшому ступені спостерігається прийняття себе самих – вони схильні реалізовувати поведінку і вираження емоцій у той спосіб, що відповідає усвідомленій обізнаності щодо своїх психологічних станів, емоцій, переконань та когніцій. Вони більш щирі із самими собою та схильні жити у згоді із власними цінностями та переконаннями.

У фахівців інженерно-технічного профілю за середньогруповими значеннями також переважає показник прийняття зовнішнього впливу ($U = 3130,500$; $p = 0,008$). Вони більш схильні до прийняття впливу з боку інших людей і переконані в тому, що повинні пристосовуватись до сподівань оточення та враховувати думки інших людей. В групі порівняння виявлено перевагу показника самовідчуженості ($U = 2199,000$; $p < 0,001$). Відповідно в них є більш сформованими протиріччя між актуальним досвідом з тими аспектами досвіду, що репрезентовані у свідомості. Зазначений компонент автентичності відповідає неминучому незбігу між тим, як особистість усвідомлює себе і тим, що власне диктує їй її безпосередній досвід.

Отже, для працівників інженерно-технічних спеціальностей характерна більша здатність жити, не зраджуючи своєму істинному Я, жити у згоді із власними цінностями та переконаннями, при цьому вони більш схильні пристосовуватись до сподівань оточення та враховувати думки інших людей. В свою чергу, спеціалісти гуманітарних професій, у більшому ступені відчують протиріччя між актуальним досвідом з тими аспектами досвіду, що репрезентовані у свідомості.

Дослідження критеріальної валідності шляхом зіставлення показників опитувальника «Акцент-2-90» зі шкалою автентичності дозволило виявити наступні статистично значущі кореляції. Субшкала «Автентичне життя» виявила додатний коефіцієнт кореляції зі шкалою «Гіпертимність» ($r = 0,234$; $p = 0,027$). З іншого боку цей показник виявив від'ємний коефіцієнт кореляції зі шкалою «Інтроверсія» ($r = -0,280$; $p = 0,007$). Отже, переконання у автентичності власного життя формується у інженерно-технічних працівників на основі відкритості у спілкуванні, позитивних емоцій, розширення комунікативних зв'язків тощо.

Показник «Педантичності» виявив статистично значущу кореляцію зі шкалою «Прийняття зовнішнього впливу» ($r = 0,237$; $p = 0,024$) Цей зв'язок може вказувати на схильність осіб, які здатні сприймати вплив оточення, до підвищеної рефлексії, чутливості до порушення моральних норм, схильності до моралізації.

Таким чином, індивідуально-особистісними передумовами формування автентичного життя виступають такі риси, як відкритість у спілкуванні, позитивний

емоційний фон, тоді як передумовами прийняття зовнішнього впливу – підвищена рефлексія, чутливість до порушення моральних норм, схильність до моралізації.

Дослідження критеріальної валідності шляхом зіставлення показників опитувальника «Акцент-2-90» з показниками професійної успішності дозволило виявити наступні закономірності: експертна оцінка рівня професіоналізму статистично значуще визначалась шкалою «Екзальтованість» ($\beta = -0,288$; $p = 0,024$). Цей вплив був від'ємним. Отже, здатність до гіперсоціальної поведінки, орієнтація на вирішення повсякденних проблем, прагматизм виступали передумовами позитивного сприйняття професійних якостей співробітника з боку експертів.

Цікавим уявляється дослідження впливу таких показників «Освіта за відповідним фахом батька», «Освіта за відповідним фахом матері», «Досвід за відповідним фахом батька», «Досвід за відповідним фахом матері» на показники автентичності. Встановлено, що у випадку, коли фахівець будує свій кар'єрний шлях за батьківським прикладом і обирає таку професію як у батька, у нього нижчим є показники за субшкалою «Прийняття зовнішнього впливу» ($r_{pb} = -0,233$), аналогічно і у випадку, коли фахівець вибирає таку освіту як у батька ($r_{pb} = -0,254$). Відповідно, якщо фахівець чутливий до думки інших людей він відходить від родинного стереотипного плану, який він сприймає як автентичний для себе. Це підтверджує статистично значущий взаємозв'язок між показниками «Досвід за відповідним фахом батька» та «Автентичне життя» ($r_{pb} = 0,237$).

Вплив материнського професійного стереотипу пов'язаний зі субшкалою «Самовідчуженість». Показано, що у випадку, коли фахівець будує свій кар'єрний шлях за прикладом матері і обирає таку професію як у матері, у нього рідше можна зустріти протиріччя між актуальним досвідом з тими аспектами досвіду, що репрезентовані у свідомості ($r_{pb} = -0,207$), аналогічно і у випадку, коли фахівець вибирає таку освіту як у матері ($r_{pb} = -0,219$).

Таким чином, представники інженерно-технічних спеціальностей схильні ідентифікуватися з освітою і професійним досвідом батька, сприймаючи його як автентичний для себе. Відхід від родинного стереотипного плану щодо професії і вибір інженерної спеціальності пов'язаний із підвищеним сприйняттям зовнішнього впливу.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, за допомогою методик «Акцент-2-90» та шкали автентичності було показано, що за своїми індивідуально-особистісними якостями фахівці інженерно-технічних спеціальностей є більш схильними до оптимістичного сприйняття дійсності, є більш діяльними, орієнтованими на моторну і мовленеву активність у порівнянні із фахівцями гуманітарних спеціальностей. Останні в свою чергу характеризуються емоційною незрілістю та лабільністю, виразним суб'єктивізмом у сприйнятті реальності, схильністю вважати свою професію важливою для соціуму. Для працівників інженерно-технічних спеціальностей характерен більший рівень автентичності, при цьому вони більш схильні до прийняття зовнішнього впливу. В свою чергу, спеціалісти гуманітарних професій, у більшому ступені відчувають самовідчуженість. Індивідуально-особистісними передумовами формування автентичного життя виступають такі риси, як відкритість у спілкуванні, позитивний емоційний фон, тоді як передумовами прийняття зовнішнього впливу – підвищена рефлексія, чутливість до порушення моральних норм, схильність до моралізації. Зазначено, що представники інженерно-технічних спеціальностей схильні

ідентифікуватися з освітою і професійним досвідом батька, сприймаючи його як автентичний для себе. Відхід від родинного стереотипного плану щодо професії і вибір інженерної спеціальності пов'язаний із підвищеним сприйняттям зовнішнього впливу.

Список використаної літератури

1. Бьюдженталь Дж. Наука быть живым: Диалоги между терапевтом и пациентами в гуманистической терапии / Дж. Бьюдженталь. [Пер. с англ. А.Б. Фенько.] – Москва: Независимая фирма “Класс”, 1998. – 336 с.
2. Вигдорчик М.И. Психодинамический подход к проблеме акцентуаций. Акцент 2-90 / М.И. Вигдорчик – Кемерово, 1995. – 58 с.
3. Волженцева І.В. Психологічні особливості прояву індивідуально-особистісних характеристик студентів 4 курсу гуманітарних і технічних спеціальностей / І. Волженцева // Педагогіка і психологія професійної освіти. - 2012. - № 6. - С. 138-144.
4. Зливков В.Л. Термінологічні аспекти використання поняття "автентичність" у сучасній психологічній науці / В.Л. Зливков // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. Серія : Психологічні науки. - 2014. - №. 2.13. - С. 75-79.
5. Лукомська С.О. Поняття «Ідентичність» й «Автентичність» у сучасній зарубіжній психології / С.О. Лукомська / Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України Збірник наукових праць. – 2014. - № 2 (109). - С. 122-126.
6. Соколюк А. Особистісно-професійний розвиток майбутнього фахівця як суб'єкта професійного становлення / А. Соколюк // Український науковий журнал Освіта регіону, політологія, психологія, комунікації. – [Електронний ресурс]. – 2014. – Режим доступу : <http://social-science.com.ua/article/1267>.
7. Столярчук О.А. Феномен автентичності особистості викладача психології / О.А. Столярчук // Матеріали IV Міжнародної наукової конференції "Інновації та традиції в сучасній науковій думці" (Київ, 17-19 серпня 2015 р.). – 2015. – С. 120-125.
8. Федан О.В. Особливості автентичності практичного психолога: теоретичний аналіз / О.В. Федан // Теоретичні і прикладні проблеми психології. Збірник наукових праць. – Светловодськ. – 2015. - №3 (38). – С. 493-500
9. Deci E.L. Human agency: the basis of true self-esteem / E.L. Deci, R.M. Ryan // Efficacy, Agency and Self-Esteem / М.Н. Kernis. - New York: Plenum, 1995. - P. 31-50.
10. Deci E.L. The what and why of goal pursuits: human needs and the self-determination of behavior / E.L. Deci, R.M. Ryan // Psychological Inquiry. – 2000. – Vol. 11, № 4. – P. 227-268.
11. Rogers C.R. Toward a modern approach to values: The valuing process in the mature person / C.R. Rogers // Journal of Abnormal and Social Psychology. - 1964. – № 68. – P. 160 – 167.
12. Winnicott D.W. The maturational processes and the facilitating environment. / D.W. Winnicott. - New York: International Universities Press, 1965 – 295p.
13. Wood A.M. The Authentic Personality: A Theoretical and Empirical Conceptualization and the Development of the Authenticity Scale / A.M. Wood, P.A. Linley, J. Maltby, M. Baliouis, S. Joseph //Journal of Counseling Psychology. – 2008. – Vol. 55, №3. – P. 385–399

14. Yalom I.D. Existential psychotherapy / I.D. Yalom. – New York: Basic Books, 1980. – 524p.

Транслітерація

1. B'judzhtental' Dzh. Nauka byt' zhivym: Dialogi mezhdru terapevtom i pacientami v gumanisticheskoy terapii / Dzh. B'judzhtental'. [Per. s angl. A.B. Fen'ko.] – Moskva: Nezavisimaja firma “Klass”, 1998. – 336 s.

2. Vigdorichik M.I. Psihodinamicheskij podhod k probleme akcentuacij. Akcent 2-90 / M.I. Vigdorichik – Kemerovo, 1995. – 58 s.

3. Volzhenceva I.V. Psihologichni osoblivosti pojavu individual'no-osobistisnih karakteristik studentiv 4 kursu gumanitarnih i tehnicnih special'nostej / I. Volzhenceva // Pedagogika i psihologija profesijnoi osviti. - 2012. - № 6. - S. 138-144.

4. Zlivkov V.L. Terminologichni aspekti vikoristannja ponjattja "avtenticnist'" u suchasnij psihologichnij nauci / V.L. Zlivkov // Naukovij visnik Mikolaïvs'kogo nacional'nogo universitetu imeni V.O. Suhomlins'kogo. Serija : Psihologichni nauki. - 2014. - №. 2.13. - S. 75-79.

5. Lukoms'ka S.O. Ponjattja «Identichnist'» j «Avtenticnist'» u suchasnij zarubizhnij psihologii / S.O. Lukoms'ka / Institut psihologii imeni G. S. Kostjuka NAPN Ukraïni Zbirnik naukovih prac'. – 2014. - № 2 (109). - S. 122-126.

6. Sokoljuk A. Osobistisno-profesijnij rozvitok majbutn'ogo fahivecja jak sub'ekta profesijnogo stanovlennja / A. Sokoljuk // Ukraïns'kij naukovij zhurnal Osvita regionu, politologija, psihologija, komunikacii. – [Elektronij resurs]. – 2014. – Rezhim dostupu : <http://social-science.com.ua/article/1267>.

7. Stoljarchuk O.A. Fenomen avtenticnosti osobistosti vikladacha psihologii / O.A. Stoljarchuk // Materiali IV Mizhnarodnoi naukoivoi konferencii "Innovacii ta tradicii v suchasnij naukovij dumci" (Kiïv, 17-19 serpnja 2015 r.). – 2015. – S. 120-125.

8. Fedan O.V. Osoblivosti avtenticnosti praktichnogo psihologa: teoretichnij analiz / O.V. Fedan // Teoretichni i prikladni problemi psihologii. Zbirnik naukovih prac'. – Svetlovods'k. – 2015. - №3 (38). – S. 493-500

9. Deci E.L. Human agency: the basis of true self-esteem / E.L. Deci, R.M. Ryan // Efficacy, Agency and Self-Esteem / M.H. Kernis. - New York: Plenum, 1995. - P. 31-50.

10. Deci E.L. The what and why of goal pursuits: human needs and the self-determination of behavior / E.L. Deci, R.M. Ryan // Psychological Inquiry. – 2000. – Vol. 11, № 4. – P. 227-268.

11. Rogers C.R. Toward a modern approach to values: The valuing process in the mature person / C.R. Rogers // Journal of Abnormal and Social Psychology. - 1964. – № 68. – P. 160 – 167.

12. Winnicott D.W. The maturational processes and the facilitating environment. / D.W. Winnicott. - New York: International Universities Press, 1965 – 295p.

13. Wood A.M. The Authentic Personality: A Theoretical and Empirical Conceptualization and the Development of the Authenticity Scale / A.M. Wood, P.A. Linley, J. Maltby, M. Baliouisis, S. Joseph //Journal of Counseling Psychology. – 2008. – Vol. 55, №3. – P. 385–399

14. Yalom I.D. Existential psychotherapy / I.D. Yalom. – New York: Basic Books, 1980. – 524p.

Карпенко А.П.

Феномен аутентичности личности работников инженерно-технических специальностей

В статье рассмотрена проблема профессиональной деятельности работников инженерно-технических специальностей в контексте их аутентичности. Целью исследования было изучение аутентичности специалистов инженерно-технических профессий во взаимосвязи с их индивидуально-психологическими качествами. Исследовано 180 сотрудника украинских коммерческих компаний: 90 специалистов инженерных специальностей и 90 специалистов гуманитарных специальностей - и проведен сравнительный анализ. Статистически значимые различия были обнаружены для субшкал шкалы подлинности «Аутентичная жизнь» ($U = 2186,50$; $p < 0,001$), «Принятие внешнего воздействия» ($U = 3130,500$; $p = 0,008$), «Самоотчуждение» ($U = 2199, 000$; $p < 0,001$). Установлено, что представители инженерно-технических специальностей склонны идентифицироваться с образованием и профессиональным опытом отца, воспринимая его как аутентичный для себя ($r_{pb} = 0,237$).

Ключевые слова: инженерно-технические работники, аутентичность, акцентуации, профессиональный выбор, семейный сценарий.

Karpenko A.P.

PHENOMENON OF PERSONALITY AUTHENTICITY OF ENGINEERING SPECIALTIES

In the article the problem of professional activity of engineering specialties in the context of their authenticity was viewed. The aim of study was to investigate the authenticity of engineering and technical employees in relation to their individual psychological qualities. The Ukrainian commercial companies' employees ($n = 180$) were examined: 90 professional engineers, and 90 specialists of humanities – and the comparative analysis was performed. Statistically significant differences were found for all subscales of Authenticity Scale such as Authentic Living ($U = 2186,50$; $p < 0,001$), Accepting External Influence ($U = 3130,500$; $p = 0,008$), Self-Alienation ($U = 2199, 000$; $p < 0,001$). It was found that the representatives of the engineering professions tend to identify with the education and professional experience of his father, perceiving it as authentic for yourself ($r_{pb} = 0,237$).

Key words: engineering and technical employees, authenticity, accentuation, professional choice, family scenario.

Карпенко А.П. – здобувач кафедри диференціальної і спеціальної психології Одеського національного університету імені І.І. Мечникова.

УДК 159.92

Кім О.В.

ПОДОЛАННЯ ТРАВМУЮЧИХ ПОДІЙ У ДІТЕЙ

У статті розглянуто особливості подолання травмуючих подій у дітей. Показано, що тяжкий стрес на тлі кризової події призводить до тривалих порушень психічного гомеостазу та фізичної декомпенсації. Розглянуто поняття «травматична криза» та «психологічне подолання». Показано, що травматичні